

Kommunala pensionärsrådet (KPR)

Datum	2020-02-13
Tid	Kl. 09.00 – 12.00
Plats	Kommunhuset, Kommunstyrelsesalen
Justering av protokoll	Justerare är ordförande Niklas Säwén och Anders Nylin

Närvarande

Eila Nilsson	Finska föreningen
Kjell Olofsson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagoth Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Stefan Aronson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Christer Tarberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Siv Atterfjord	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Anders Nylin	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Berit Andersson	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Eva Wikman	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Maud Selinder	SKPF, Svenska kommunalpengionärers Riksförbund
Lars-Göran Brandhammar	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Wathier Svelander	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Niklas Säwén (<i>ordf.</i>)	(S) kommunstyrelsen
Christina Nordenö	(S) kommunstyrelsen
Niklas Evaldsson	(V) kommunstyrelsen
Catrin Eliasson	(L) kommunstyrelsen
Åsa Ulander	(S) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Maria Björklund	enhetschef, vård- och omsorgsförvaltningen
Helén Lundahl	kollektivtrafikstrateg, kommunstyrelsekontoret
Tora Åström	gruppchef, Medelpads räddningstjänstförbund
Angelika Lundkvist	IT-pedagog, Sundsvalls stadsbibliotek
Sandra Levin	bibliotekarie, Sundsvalls stadsbibliotek

1 Mötets öppnande

Ordförande Niklas Säwén öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2 Val av justerare

Att jämte ordföranden justera protokollet väljs Anders Nylin.

3 Dagordning

Dagordningen godkänns.

4 Föregående protokoll

Läggs med godkännande till handlingarna.

5 Information från vård- och omsorgsförvaltningen – förenklad biståndsbedömning, ekonomi,

Enhetschef myndighetsutövning **Maria Björklund** berättar om förenklad beslutsfattande för serviceinsatser. I kommunens mål och resursplan (MRP) 2019-2020 uttrycks en vilja att förenkla för personer över 80 år att kunna ta del av vissa biståndsinsatser. Det finns nu även lagstöd för förenklad beslutsfattande och kommunen kan bestämma vilka typer av hemtjänst som ska omfattas. Möjlighet till detta finns om båda i hushållet har fyllt 80 år. I den åldersgruppen brukar det finnas ett ökat behov av serviceinsatser. En följd av att förenkla för äldre att ansöka i ett tidigt skede är att det ger en förebyggande effekt i och med att det kan skjuta upp behovet av mer omfattande hemtjänstinsatser.

Insatser som är aktuella för förenklad beslutsfattande: trygghetslarm, matdistribution, tvätt varannan vecka, inköp en gång per vecka och städ var tredje vecka.

Förvaltningen har stor skyldighet om att ge information till den äldre som berörs om hur och vilken utsträckning brukaren kan påverka utförandet av beviljade insatser och på vilket sätt uppföljning kommer att ske. Maria informerar om att förvaltningen inte förväntar sig att antal biståndsansökningar kommer öka utan att det här handlar om att förenkla ansökan. Redan tidigare har det varit så att endast ett fåtal i den åldersgruppen får avslag på ansökan om insatser. Erfarenheterna har visat att förenklad handläggning för sökande yngre än 80 år har haft en kostnadsdrivande effekt men att ingen kostnadsökning har kunnat påvisas för sökande över 80 år. Fler kvinnor och män lever till hög ålder och en större del av kvinnorna än männen har insatser redan vid 80 år. Maria berättar att man planerar för att ansökan även ska kunna göras via E-tjänst i framtiden.

Avgiften för insatserna kommer vara densamma som för dem som inte har förenklad beslutsfattande. Insatser som omfattar *mer* än 5,6 timmar/mån gäller för att man ska komma upp i maxtaxan på 2125 kr i månaden. Om man har alla insatser så kommer man upp i 7,33 tim/månad, vilket innebär att man betalar maxtaxan.

Fråga ställs om orsaken till de ansökningar som avslås. *Maria svarar* att avslagen inte har gällt tillgång på själva tjänsterna utan omfattningen av dessa.

Niklas Säwén (S) som är ordförande i vård- och omsorgsnämnden (VON) inleder med att beskriva organisationen för nämnden. Den nybildade nämnden ansvarar för äldreomsorg, hälso- och sjukvård och omsorg om funktionsnedsatta (LSS). Vård- och omsorgsnämndens förvaltning heter vård- och omsorgsförvaltningen och tillförordnad förvaltningsdirektör är Annika Backström. Förut fanns det verksamhetschefer inom socialtjänsten och detta kvarstår för LSS. Man har kapat ett chefsled inom äldreomsorgen och nu är det fyra områdeschefer indelade efter geografiska områden, nord, syd, öst och väst. Syfte med denna omorganisation var att få bättre kommunikation mellan chefer ute i verksamheten och förvaltningen eftersom man tidigare upplevt att avståndet var för långt. Det finns nu också ett gemensamt verksamhetsstöd som arbetar mot både vård- och omsorgsförvaltningen och individ- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Fråga ställs om antalet anställda inom förvaltningen. *Niklas svarar* att nu är det ca 2450 personer mot tidigare 3000. Minskningen beror till stor del av att ett större antal personer numera tillhör individ- och arbetsmarknadsnämnden (IAN).

Vidare går Niklas igenom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan för 2020. Politiska beslut togs av de gamla nämnderna i augusti 2019 då respektive förvaltning fick ett antal uppdrag. De skulle effektivisera verksamhetsstödet, att lämna förslag på hur allmän restriktivitet ska kunna uppfyllas och återkomma med förslag på verksamheter att avveckla samt belysa vilka konsekvenser en avveckling skulle ha.

Bokslutet för 2019 visade att det finns en stor ekonomisk obalans att hantera 2020. Det är främst äldreomsorgen som har underskott och det är några boenden som står för dessa. Centralt i förvaltningens ekonomiarbete inför 2020 och framåt har varit att hitta vägar för att klara grunduppdraget och samtidigt ha en ekonomi i balans. Totalt är det 105 milj underskott för nämnden att hantera 2020. Förslag på åtgärder (gäller administration och äldreomsorg):

- Effektivisering verksamhetsstöd: Minskning med 10 tjänster på förvaltningen. 10,3 milj för VON.
- Äldreomsorg - operativa åtgärder: Fasa ut anhörganställningar, äldreboenden ska ligga inom den ekonomiska ram de har.
- Äldreomsorg - åtgärdsförslag kostnad per brukare: Ökad beläggningsgrad på äldreboenden, anpassning boendeplatser per sjuksköterska, fortsatt arbete med hemtagning utskrivningsklara.
- Äldreomsorg - strategiska åtgärder: Avveckling av två mindre boenden och sedan tillskapa 90 nya platser. Anpassning av äldreboendeplatser i nivå med liknande kommuner. Underlätta kvarboende i ordinärt boende. Servicehus som begrepp kommer fasas ut på 5 års sikt.

6 Kollektivtrafik – översyn/analys av busslinjenät i Sundsvall

Kollektivtrafikstrateg **Helén Lundahl** är inbjuden till pensionärsrådet för att berätta om förslaget till utvecklat linjenät i Sundsvalls stadstrafik. Hon berättar att kommunen har tillsammans med Nobina och Din Tur bearbetat det förslag till linjenät som togs fram av konsult under 2017.

Dagens linjenät har fem stadslinjer med hög turtäthet, fem med kompletterade trafik och tre på Alnö. Det görs 22000 resor per dag. I linjenätsanalysen har man sett att det finns olika behov bl a bättre tidhållning, snabbare resor och lösningar för trafik i nya stadsdelar på Norra kajen och Katrinehill. Stadens struktur medför vissa begränsningar med yttre stadsdelar placerade på 3-9 km avstånd från stadskärnan i olika riktningar. Det blir relativt långa transportsträckor längs linjerna där ingen kliver av eller på bussen som varken ger upphov till resande eller biljettintäkter.

Helén beskriver olika behov hos olika typer av resenärer och berättar kort om resvaneundersökningen från 2016 som visar på färdmedelfördelning per område i kommunen. Denna visar på en hög användning av bil i kommunen även för korta resor. En faktor av flera som har betydelse för val av färdmedel är hur lång tid det tar att resa mellan två platser.

Helén går igenom de större förslagen till förändringar i jämförelse med det nuvarande busslinjenätet, t ex ny linje till sjukhuset på dagtid, slingor tas bort, ny linje Norra kajen, buss till Alnö via Gärde, Sidsjölinjen går in till Sidsjöhöjd.

Införandet av de nya förändringarna kommer ske etappvis och eftersom de kräver vissa investeringar i t ex hållplatser och annan infrastruktur. Genomförandet påverkas också av finansieringsmöjligheterna.

Fråga ställs om varför vänthallen på Navet har stängts. *Helén svarar* att det hänger ihop med att det blivit en försening av projektet resecentrum. Detta skulle ha varit klart 2020 och därför sades lokalen på Navet upp. Dessutom behöver Drakfastigheter nu åtgärda magasinshuset med bl a ny pålning. Kommunen måste hitta en lösning på vänthall inför nästa vinter.

7 Information om projektet TUFF (Träning Utbildning FallFörebyggande)

Tora Åström från Medelpads räddningstjänstförbund är inbjuden för att berätta om förbundets projekt TUFF (Träning Utbildning Fallförebyggande)

I lagen om skydd mot olyckor ska räddningstjänsten ”Verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder”. Det gäller t ex naturolyckor, trafikolyckor, suicid, drunkning och fallolyckor. Räddningstjänsten bedriver en hel del förebyggande arbete kopplat till detta. Äldre är överrepresenterade i dödsbränder och det beror främst på att åldersgruppen har svårare att hantera bränderna. Mindre rörlighet, rökning, alkohol och demens är riskfaktorer.

Fråga ställs om fallolyckor som sker på osandade vägar och om de har kommunikation med stadsbyggnadskontoret angående detta. *Tora svarar* att de sällan får kännedom om dessa olyckor eftersom räddningstjänsten inte blir inblandade.

Idén till projektet TUFF kommer från Hampshire, England. 2017 besökte brandskyddsföreningen räddningstjänsten där man hade projektet Steer som riktade sig till äldre med utbildning och fysisk träning. Året senare skedde ett återbesök med deltagare från olika organisationer och resultatet av resan blev att man ville prova ett liknande projekt i Timrå.

TUFF genomförs i samarbete med rehabiliteringspersonal och även hemtjänstpersonal har fått möjlighet att delta. Det är 2-6 personer från rehab med på träffarna och dessa får möjlighet att träffa många patienter samtidigt (upp till 12 personer under tre timmar). Totalt är det 12 TUFF-träffar i räddningstjänstens lokaler med upplägget en timme träning och en timme utbildning. Tora berättar kort om vad teoripassen har innehållit. Det går två grupper parallellt och totalt är det 20-25 personer som deltar. Man har inte behövt göra reklam för projektet utan nu är det till och med en väntelista för att få vara med.

Positiva effekter av TUFF är bättre faktisk balans och upplevd hälsa. Det är även tidseffektivt för kommunens sjukgymnaster, positivt för den psykiska hälsan och projektet ger inspiration för att aktivera sig.

Fråga ställs om hur könsfördelningen ser ut. *Tora svarar* att det är fler kvinnor än män som deltar. Det har dock visat sig att miljön (Brandstation) kan locka fler män.

8 Information om digital delaktighet för äldre

IT-pedagog **Angelika Lundkvist**, och bibliotekarie **Sandra Levin** är inbjudna för att informera om Mobidig (Mobilt digitalt upplevelsecenter). Detta är en uppsökande verksamhet som är kostnadsfri. Biblioteken har ett särskilt regeringsuppdrag med syfte att minska de digitala klyftorna i samhället. Sundsvalls stadsbibliotek har fått ett Kulturrådsbidrag på 2,5 miljoner för att arbeta med detta, som bl a har gått till inköp av skåpbil för att kunna frakta digital utrustning till utbildningar.

Den digitala utvecklingen går snabbt och många äldre har vårt att hänga med i utvecklingen. Cirka 500 000 svenskar använder aldrig internet och de allra flesta av dem är äldre. I dagens samhälle blir mer och mer information, kunskap, varor och tjänster digitaliserade. Dessa är i allt större grad enbart eller delvis tillgängliga via datorer, internettjänster, surfplattor och mobiltelefoner. Det är få aspekter av vardagslivet som inte finns speglade på internet. Äldre som saknar kunskap och praktisk erfarenhet av internet riskerar att stängas ute från många delar av samhället.

Det är angeläget att komma ut i kommunen där det t ex inte finns bibliotek och därför är samverkan med föreningar viktigt. Inför workshops förs dialog med föreningen om upplägg och ett vanligt önskemål är att få lära sig mer om mobiltelefoner och appar. Exempel på vad som kan ingå i en workshop: hantering av en smartmobil eller

surfplatta, användning av appar, spel och e-legitimation, kontakt med närstående via olika chattforum och sociala medier eller låna e-böcker via stadsbibliotekets hemsida. Det går att boka upp flera tillfällen eftersom det är bra om informationen är begränsad varje enskild gång.

Biblioteket erbjuder också talböcker, ”Boken kommer” då böcker skickas ut till låntagare, minneslådor (inkl. digitala) och IT-handledning.

Angelika och Sandra har ett antal frågor som de vill diskutera med KPR:

Hur kan man göra det mer attraktivt att ha workshops på pensionärsmöten? Inspel från KPR är att det vore bra med en första träff på stormöten då Mobidig ger information om att möjlighet till workshops finns och vad de kan innehålla. Föreningarna kan sedan ta emot intresseanmälningar och forma mindre grupper av intresserade medlemmar. Angelika informerar om att idealisk storlek på grupp är 10-20 personer.

Vad är behovet? Ska vi göra på annat sätt för att locka? Eller vad skulle man vilja ha? KPR förslår att skapa digitala ”ambassadörer” som kan fungera som inspiratörer i föreningarna. Möjligen kan de också fungera som stöd efter genomförda workshops.

Finns det andra ställen där vi kan komma ut och ha workshops på? Förslag som KPR lämnar: framtida seniordagar, ute på stadsdelsbibliotek, sjukhuset och hälsocentraler, på IN-gallerian/Birsta City. Dessutom bör det finnas mer lättillgänglig information på stadsbibliotekets hemsida om detta.

Pensionärsrepresentanterna tar med information om Mobidig till sina respektive organisationer och föreningar.

9 Dialogträffar 2020

Det finns önskemål om att fortsätta med rådets dialogträffar under 2020. Den sista träffen under 2019 var i Kvissleby och nu föreslår ordföranden att nästa träff hålls på Träffpunkten på Skönsmon någon gång i maj. Om tid och utrymme finns till hösten för ytterligare en träff så föreslår han Stöde. Träffarna kommer ha samma upplägg som tidigare med en enkel inbjudan som sprids via rådet samt nyttjande av en kommunal lokal. Träffarna annonseras inte, annat än eventuellt en mindre notis i Sundsvalls Nyheter.

10 Kommande studiebesök

Den 23 oktober 2019 gjorde ett antal politiker från socialnämnden och representanter från KPR studiebesök på tre äldreboenden. Ordföranden frågar nu rådet om det finns önskemål om att göra ytterligare studiebesök, fast nu i en annan verksamhet än äldreboenden. Rådets ledamöter föreslår att man besöker de äldreboenden som inte hanns med i höstas, t ex Lindgården. Synpunkter som lämnas är att det var positivt att

det var få deltagare vid tillfällena samt att det var bra med en gemensam avslutning i kommunhuset.

Ordföranden funderar vidare på frågan och återkopplar till sedan till rådet hur upplägg skulle kunna se ut vid ett tillfälle under våren.

11 Val av adjungerade deltagare i beredning om framtidens äldreomsorg

Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att tillsätta en nämndberedning med uppdrag att jobba fram förslag för framtidens äldreomsorg och bjuder in två representanter från pensionärsorganisationerna i pensionärsrådet som adjungerade. Rådet ska nu utse dessa representanter.

KPR:s pensionärsrepresentanter **utser** följande personer till adjungerade representanter: Lars Brandhammar och Margret Bergström.

12 Benämning "Brukare"

På stormötet i november diskuterades benämningen brukare. Då utkristalliserades tre ord: "vård- och omsorgstagare" (alt. enskilt vårdtagare eller omsorgstagare), "äldre" och "boende/hyresgäster" (personer som bor på boenden). Målet är att rådet ska kunna lämna rekommendation om benämning till verksamheter i kommunen, Ordföranden påtalar att det dock finns en utmaning i att ordet "brukare" används i lagstiftningen.

Kommunala pensionärsrådet beslutar att Kjell Olofsson och ordförande författar ett brev om vilken benämning rådet rekommenderar som skickas ut till nämnder och förvaltningar

13 Övriga frågor

Seniorernas hus

Förslag lämnas om att kunna använda bussgods lokaler i bottenvåningen vid Navet till ett "seniorernas hus". Det ska kunna vara en samlingsplats för alla äldre, även de som inte är med i någon pensionärsförening. En centralt placerad Träffpunkt.

Pensionärsorganisationer får idag använda Unga magasinets lokaler under dagtid och det är en bra nyttjande av befintliga kommunala lokaler. Niklas Evaldsson (kultur- och fritidsnämndens ordförande) tar med sig frågan om det skulle kunna bli aktuellt i framtiden.

Servering på Skönsmohuset

Caféet på Skönsmohuset ska läggas ner och det påverkar såklart de äldre som nyttjar det. Ordföranden förtydligar att detta inte är ett politiskt beslut utan att den dagliga verksamheten ska flytta och då finns inte någon som driver caféet. Det ska anordnas ett informationsmöte med boende på Skönsmon. Ordföranden och Wathier kommer diskutera frågan vidare.

Fixarservice

Fråga ställs om fixarservicen finns kvar om det i sånt fall kostar något. Ordföranden svarar att det inte finns som tidigare. Christina Nordenö berättar att det finns en servicegrupp som utför vissa tjänster som en sysselsättnings/arbetsmarknadsåtgärd men detta är inte kostnadsfritt. Det omfattar heller inte samma typ av tjänster.

Dialogmöte med regionen

Ordföranden ger en kort information om dialogmötet om framtidens sjukvård. Det var inte många som deltog och en reflektion är att det är svårt att ha en dialog om framtiden när det är mycket som händer i nutid. I övrigt var det mycket bra information som gavs.

Bidragen till pensionärsorganisationerna

Fråga har tidigare ställts om hur föreningsbidrag fördelas. Niklas Evaldsson informerar nu om att det beräknas så att en del är ett schablonbelopp per medlem och en liten del står i relation till verksamhet. Pengapåsen fördelas proportionellt och hur mycket varje förening får beror på hur många som söker bidrag.

Nästa KPR-sammanträde:

Datum: 7 maj 2020

Tid: 09.00 - ca 12.00

Plats: Kommunstyrelsesalen, kommunhuset

Justeras:

Niklas Säwén (S)
Ordförande

Anders Nylin
Justerare

Caroline Grafström
Sekreterare